

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

21. aprill 2015*

Apellatsioonkaebus — Ühine välis- ja julgeolekupoliitika — Süüria Araabia Vabariigi suhtes võetud piiravad meetmed — Nende isikute ja üksuste vastu suunatud meetmed, kes saavad režiimi poliitikast kasu — Loeteludesse kandmise põhjendatuse tõendamine — Kaudsete tõendite kogum

Kohtuasjas C-630/13 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 25. novembril 2013 esitatud apellatsioonkaebus,

Issam Anbouba, elukoht Homs (Süüria), esindajad: advokaadid M.-A. Bastin, J.-M. Salva ja S. Orlandi,

hageja,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: A. Vitro, R. Liudvinaviciute ja M.-M. Joséphidès,

kostja esimeses kohtuastmes,

keda toetab

Euroopa Komisjon, esindajad: S. Pardo Quintillán ja F. Castillo de la Torre, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja apellatsioonimenetluses,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, asepresident K. Lenaerts, kodade presidendid A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, C. Vajda ja S. Rodin, kohtunikud A. Rosas (ettekandja), E. Juhász, A. Borg Barthet, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby ja F. Biltgen,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik V. Tourrès,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. novembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 8. jaanuari 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 Oma apellatsioonkaebuses palub I. Anbouba Euroopa Kohtul tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 13. septembri 2013. aasta kohtuotsuse Anbouba vs. nõukogu (T-592/11, EU:T:2013:427; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi, milles ta palus tühistada:
 - nõukogu 13. oktoobri 2011. aasta otsuse 2011/684/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2011/273/ÜVJP Süüria vastu suunatud piiravate meetmete kohta (ELT L 269, lk 33);
 - nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsuse 2011/782/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2011/273/ÜVJP (ELT L 319, lk 56);
 - nõukogu 13. oktoobri 2011. aasta määruse (EL) nr 1011/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) nr 442/2011 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Süürias (ELT L 269, lk 18);
 - nõukogu 18. jaanuari 2012. aasta määruse (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 442/2011 (ELT L 16, lk 1), ning
 - nõukogu 14. mai 2012. aasta rakendusmääruse (EL) nr 410/2012, millega rakendatakse määruse (EL) nr 36/2012 (mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias) artikli 32 lõiget 1 (ELT L 126, lk 3),

osas, milles I. Anbouba nimi sisaldub nende isikute loeteludes, kelle suhtes kohaldatakse nende õigusaktide (edaspidi „vaidlusallused õigusaktid”) kohaselt võetud piiravaid meetmeid.

Vaidluse taust

- 2 Euroopa Liidu Nõukogu võttis 9. mail 2011 ELL artikli 29 alusel vastu otsuse 2011/273/ÜVJP Süüria vastu suunatud piiravate meetmete kohta (ELT L 121, lk 11). Otsuse põhjendusest 2 nähtub, et „[l]iit mõistis rangelt hukka viimastel päevadel toimunud rahumeelsete meelevalduste vägivaldse mahasurumise, mille käigus kasutati ka lahinglaskemoona, erinevates kohtades kogu Süürias, mille tulemusel mitmed meelevaldajad hukkusid ja said haavata ning neid peeti meelevaldselt kinni”. Otsuse põhjendus 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Olukorra tõsidust arvestades tuleks kehtestada piiravad meetmed Süüria [Araabia Vabariigi] suhtes ning isikute suhtes, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias.”

- 3 Otsuse 2011/273 artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud, et liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et hoida ära otsuse lisas loetletud isikute, kes vastutavad tsiviilelanike meelevalduste vägivaldse mahasurumise eest Süürias, ja nendega seotud isikute sisenemine oma riigi territooriumile või selle läbimine. Otsuse artikli 4 lõikes 1 on sätestatud, et „[k]ülmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad lisas loetletud isikutele, kes vastutavad tsiviilelanike suhtes rakendatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele ning üksustele, või mis on nende omanduses, valduses või kontrolli all”. Külmutamise kord on määratletud otsuse 2011/273 artikli 4 lõigetes 2–6. Otsuse artikli 5 lõike 1 kohaselt koostab selle loetelu nõukogu.
- 4 Nõukogu 9. mai 2011. aasta määrus (EL) nr 442/2011 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Süürias (ELT L 121, lk 1) võeti vastu ELTL artikli 215 ja otsuse 2011/273 alusel. Määruse artikli 4 lõikes 1 on ette nähtud, et külmutatakse „kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida II lisas loetletud füüsilised või juriidilised isikud, üksused ja asutused omavad või mis on nende valduses või kontrolli all”.

- 5 2. septembri 2011. aasta otsuse 2011/522/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2011/273 (ELT L 228, lk 16), põhjenduses 2 märkis nõukogu, et Euroopa Liit mõistis kõige karmimalt hukka president Bashar Al-Assadi ja tema režiimi poolt oma rahva vastu suunatud jõhkra vägivalga, mis tõi kaasa paljude Süüria kodanike tapmise või vigastamise. Kuna Süüria režiim on jäänud trotslikuks liidu ja laia rahvusvahelise üldsuse üleskutsete suhtes, on liit nähtuvalt otsuse põhjendusest 3 otsustanud vastu võtta täiendavad piiravad meetmed Süüria režiimi vastu. Otsuse põhjendus 4 on sõnastatud järgmiselt:

„Liitu sisenemise piiranguid ning rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist tuleks kohaldada režiimist kasu saavate või seda toetavate täiendavate isikute ja üksuste suhtes, eelkõige nende isikute ja üksuste suhtes, kes režiimi rahastavad või annavad režiimile ja eelkõige julgeolekuaparaadile logistilist toetust või nurjavad jõupingutusi, mida tehakse Süürias eesmärgiga saavutada rahumeelne üleminek demokraatiale.”

- 6 Otsusega 2011/522 muudetud otsuse 2011/273 artikli 3 lõikes 1 on viidatud ka „režiimist kasu saavate[le] või seda toetavate[le] isikute[le]”. Otsusega 2011/522 muudetud otsuse 2011/273 artikli 4 lõikes 1 on samuti ette nähtud nende rahaliste vahendite külmutamine, mis kuuluvad „lisa loetletud [...] režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele ja üksustele ning nendega seotud isikutele ja üksustele”.

- 7 Otsusega 2011/522 lisati I. Anbouba nimi otsuse 2011/273 lisa sisalduvasse loetellu. Tema loetellu kandmise põhjendused on järgmised:

„Issam Anbouba Est. (agrotööstus) [(edaspidi „SAPCO”)] president. Annab Süüria režiimile majanduslikku toetust.”

- 8 Nõukogu 2. septembri 2011. aasta määrusega (EL) nr 878/2011, millega muudetakse määrust (EL) nr 442/2011 (ELT L 228, lk 1), muudeti samuti määruse nr 442/2011 artikli 5 lõikes 1 ette nähtud üldkriteeriume kande tegemiseks, hõlmates režiimilt kasu saavaid või režiimi toetavaid isikuid ja üksusi, nagu on märgitud määruse nr 878/2011 põhjenduses 2. I. Anbouba nimi lisati määrusega nr 878/2011 määruse nr 442/2011 II lisasse. Tema selles lisa sisalduvasse loetellu kandmise põhjendused on identsed otsuse 2011/522 lisa esitatud põhjendustega.

- 9 Nõukogu 23. septembri 2011. aasta otsusega 2011/628/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2011/273 (ELT L 247, lk 17) ja määrusega nr 1011/2011 jäeti I. Anbouba nimi kõnealustesse loeteludesse ning lisati tema sünniaja ja -kohaga seotud andmed.

- 10 Otsusega 2011/684, millega muudetakse otsust 2011/273, lisati uue üksuse nimi selliste isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kõnealuseid meetmeid kohaldatakse, ja muudeti teatavaid otsuse 2011/273 sätteid sisuliselt.

- 11 Pärast uute täiendavate meetmete võtmist tunnistati otsus 2011/273 kehtetuks ja asendati otsusega 2011/782, millega jäeti I. Anbouba nimi nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.

- 12 Määrusega nr 36/2012 tunnistati määrus nr 442/2011 kehtetuks ja jäeti I. Anbouba nimi nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid. Seda ennast muudeti nõukogu 27. veebruari 2012. aasta määrusega (EL) nr 168/2012 (ELT L 54, lk 1), millega kanti uusi nimesid sellesse loetellu ning nähti ette uued meetmed loetellu kantud isikute suhtes.

- 13 Rakendusmäärusega nr 410/2012 muudeti apellandi sünniaja ja -kohaga seotud andmeid ning tema nime määruse nr 36/2012 II lisas sisalduvasse loetellu kandmise põhjendusi järgmiselt:

„Toetab rahaliselt repressiivorganeid ja poolsõjaväelisi rühmitusi, kes kasutavad Süüria tsiviilelanikkonna vastu vägivalda. Annab improviseeritud kinnipidamiskeskuste sisseseadmiseks kinnisvara (hooneid, ladusid). Omab finantsalaseid suhteid Süüria kõrgete ametiisikutega.”

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 14 Oma nõudes, mida ta oma hilisemate nõuetega on laiendanud, palus I. Anbouba vaidlusalused õigusaktid tühistada.
- 15 I. Anbouba esitas ka kahju hüvitamise nõude, millest ta Üldkohtu istungil loobus.
- 16 I. Anbouba põhjendas oma hagi kuue väitega, millest ta jäi üksnes nelja juurde: esimene väide, et on rikutud süütuse presumptsiooni põhimõtet ja ümber pööratud töendamiskoormis, teine väide, et on tehtud ilmseid hindamisvigu seoses põhjendustega I. Anbouba nende isikute loeteludesse kandmise kohta, kelle suhtes kohaldatakse liidu sanktsioone, kolmas väide, et on rikutud kaitseõigusi, ning neljas väide, et rikutud on põhjendamiskohustust.
- 17 Esimese väite analüüsimisel võttis Üldkohus kõigepealt vaidlustatud kohtuotsuse punktides 42–54 seisukoha töendamiskoormise kohta.
- 18 Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 42 ja 43 on sõnastatud järgmiselt:

„42 Otsuse 2011/522 põhjendustest ilmneb, et kuivõrd otsusega 2011/273 võetud piiravad meetmed ei ole teinud lõppu Süüria režiimi repressioonidele tsiviilelanike vastu, leidis nõukogu, et neid meetmeid tuleb kohaldada režiimist kasu saavate või seda toetavate täiendavate isikute ja üksuste suhtes, eelkõige nende isikute ja üksuste suhtes, kes režiimi rahastavad või annavad režiimile ja eelkõige julgeolekuaparaadile logistilist toetust või nurjavad jõupingutusi, mida tehakse eesmärgiga saavutada rahumeelne üleminek demokraatiale. Otsusega 2011/522 seega ilmselt laiendati piiravaid meetmeid Süüria peamistele ettevõtjatele, sest nõukogu asus seisukohale, et Süüria peamiste ettevõtete juhte võib pidada Süüria režiimiga seotud isikuteks, kuna nende ettevõtete äritegevus ei saa olla edukas, kui nimetatud režiim neid ei toeta ja kui ettevõtted selle eest omakorda teatavat abi ei osuta. Seda tõdedes kavatses nõukogu kohaldada Süüria peamiste ettevõtete juhtide suhtes eeldust, et nad toetavad Süüria režiimi.

43 Seoses hagejaga nähtub toimikust, et nõukogu kohaldas Süüria režiimi toetamise eeldust, sest hageja on [SAPCO] – põllumajandusliku toiduainetööstuse peamine ettevõtte, millel on muu hulgas 60% suurune turuosa sojaõli sektoris – president, mitme kinnisvara ja hariduse valdkonnas tegutseva ettevõtte juht, 2007. aastal asutatud Süüria kõige tähtsama erakapitalil põhineva äriühingu asutaja, kes kuulub ka selle juhatusse, ning Humsi linna (Süüria) kaubandus- ja tööstuskoja peasekretär.”

- 19 Selleks et kontrollida, kas nõukogu rikkus eeldusele tuginedes õigusnormi, viitas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45 konkurentsioigust käsitlevale kohtupraktikale, mille kohaselt võivad institutsioonid tugineda eeldustele, milles väljendub töendamiskoormist kandva haldusasutuse võimalus üldisest kogemusest tulenevate reeglite alusel teha järeldusi sündmuste tavapärase käigu põhjal. Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46, et eeldus, isegi kui seda on raske ümber lükata, jääb mõistlikkuse piiridesse, kui see on proportsionaalne taotletava õiguspärase eesmärgiga, kui on olemas võimalus esitada vastupidiseid tõendeid ning kui kaitseõigused on tagatud.

- 20 Samas punktis tugines Üldkohus Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale, milles on leitud, et 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõige 2 ei ole faktiliste või õiguslike eelduste kasutamise suhtes ükskõikne, vaid selle kohaselt on riigid kohustatud seadma nende kasutamisele mõistlikud piirid, võttes arvesse kaalul olevate huvide olulisust ning tagades kaitseõigused.
- 21 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 47 viitas Üldkohus ka rahaliste vahendite külmutamist käsitleva kohtuotsuse *Tay Za vs. nõukogu* (C-376/10 P, EU:C:2012:138) punktile 69, milles Euroopa Kohus asus seisukohale, et eelduste kasutamine ei ole välistatud, kui eeldused on ette nähtud vaidlusaluste õigusaktidega ja kui need vastavad asjassepuutuvate õigusnormide eesmärgile
- 22 Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 48, et „arvestades Süüria režiimi autoritaarset olemust ja riigi ranget kontrolli Süüria majanduse üle, võis nõukogu õigusega pidada üldisest kogemusest tulenevaks reegliks asjaolu, et paljudes majandussektorites tegutseva Süüria ühe peamise ettevõtja tegevus ei oleks saanud olla edukas, kui nimetatud režiim ei oleks teda toetanud ja kui tema ei oleks selle eest omakorda teatavat abi osutanud”.
- 23 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 viitas Üldkohus otsuse 2011/522 eesmärkidele, võetud meetmetele kui oma laadilt tagamismeetmetele ning liidu ja selle liikmesriikide julgeolekut või nende rahvusvaheliste suhete korraldamist puudutavatele ülekaalukatele kaalutlustele, mille tõttu võib olla välistatud teatavate tõendite avaldamine huvitatud isikutele. Üldkohus jõudis järeldusele, et nõukogu tuginemine eeldusele on proportsionaalne.
- 24 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 51 nentis Üldkohus, et aluseks võetud eeldus on ümberlühkatav, kuna nõukogu peab isikutele, keda piiravad meetmed puudutavad, teatama nende loetellu kandmise põhjused ja need isikud saavad tugineda ainult nende käsutuses olla võivatele asjaoludele ja andmetele, tõendamaks, et nad ei toeta valitsevat režiimi.
- 25 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 märkis Üldkohus viitega kohtuotsuse punktile 42, et eeldus oli ette nähtud vaidlusalustes õigusaktides, ja viitega punktile 50, et eeldus võimaldas järgida nende aktide eesmäärke.
- 26 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 järeldas Üldkohus, et nõukogu ei rikkunud õigusnormi, kui ta leidis, et ta võis ainuüksi selle asjaolu põhjal, et apellant on Süürias tähtis ettevõtja, eeldada, et viimati nimetatut annab Süüria režiimile majanduslikku toetust.
- 27 Vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63–76 analüüsis Üldkohus teise väite osa, mis puudutab ilmseid hindamisvigu. Kõigepealt kirjeldas ta punktis 64 fakte, millele pooled vastu ei vaielnud, ja analüüsis seejärel apellandi esitatud mitmesuguseid tõendeid. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76 järeldas Üldkohus, et apellant ei esitanud ühtegi sellist tõendit, mis võiks ümber lükata eelduse, mille kohaselt Süüria tähtsa ettevõtjana toetab ta valitsevat režiimi.
- 28 Kuna Üldkohus lükkas tagasi kõik väited, millega I. Anbouba oma hagi põhjendas, jättis Üldkohus hagi rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja I. Anboubalt.

Poolte nõuded

- 29 I. Anbouba palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - tühistada vaidlusalused õigusaktid ja

— mõista mõlema astme kohtukulud välja nõukogult.

30 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;
- teise võimalusena jätta rahuldamata hagi vaidlusaluste õigusaktide tühistamise nõudes ja
- mõista kohtukulud välja I. Anboubalt.

31 Euroopa Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja I. Anboubalt.

Apellatsioonkaebus

32 Apellatsioonkaebus põhineb kahel väitel. Esimeses väites märgib I. Anbouba, et leides, et nõukogu kohaldas Süüria peamiste ettevõtete juhtide suhtes õigesti eeldust, et nad toetavad Süüria režiimi, rikkus Üldkohus õigusnormi, kuna sellel eeldusel puudub õiguslik alus, see ei ole taotletava õiguspärase eesmärgiga proportsionaalne ja see on ümberlükkamatu. Teises väites, mis puudutab tõendamisreeglite rikkumist Üldkohtu poolt, leiab I. Anbouba, et kuna nõukogu ei võinud sellist eeldust kasutada, oli ta kohustatud Üldkohtule esitama tõendid, millel põhineb tema otsus kanda I. Anbouba nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse Süürias piiravaid meetmeid (kohtuotsus komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518). Neid kahte väidet tuleb analüüsida koos.

Poolte argumendid

33 Mis puudutab esimest väidet, siis esiteks märgib I. Anbouba, et eelduse kasutamiseks puudus õiguslik alus vastupidi tingimusele, mille Euroopa Kohus nägi ette kohtuotsuses Tay Za vs. nõukogu (C-376/10 P, EU:C:2012:138). I. Anbouba arvates on vaidlustatud kohtuotsuse punkti 42 teine lause Üldkohtu tõlgendus otsusele 2011/522 ja selles ei ole ära toodud liidu seadusandja sätestatud eelduse sõnastust.

34 Teiseks väidab I. Anbouba, et tema puhul kasutatud eeldus on vaidlusaluste õigusaktide eesmärgiga ebaproportsionaalne.

35 Kolmandaks väidab I. Anbouba, et vastupidi Üldkohtu seisukohale on kõnealune eeldus ümberlükkamatu, kuna ta ei saa eitada Süüria ettevõtte juhiks olemist ja tegelikult on tal võimatu tõendada negatiivset asjaolu, et ta ei toeta Süüria režiimi.

36 Nõukogu tuletab meelde, et piiravad meetmed on oma laadilt tagamismeetmed ja et liidu seadusandjal on välispoliitika valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus.

37 Nõukogu rõhutab peresidemete tähtsust Süürias nii poliitilise kui ka majandusliku võimu teostamisel, mis on nii toiminud juba aastakümneid. Ta märgib, et apellant kuulub Süüria kõige tähtsamate ettevõtete juhtide piiratud ringi ja tema ettevõtted on Süüria režiimi all olnud edukad, nagu Üldkohus tõdes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64.

- 38 Mis puudutab I. Anbouba suhtes kasutatud eelduse proportsionaalsust vaidlusaluste õigusaktide eesmärgiga, siis viitab nõukogu vaidlustatud kohtuotsuse punktile 50.
- 39 Menetlusse astumise avalduses teeb komisjon ettepaneku jätta apellatsioonkaebus põhjendamatuks tõttu rahuldumata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 40 Oma kahes väites on I. Anbouba sisuliselt seisukohal, et vaidlustatud kohtuotsuses eiras Üldkohus piiravate meetmete valdkonnas kehtivaid tõendamisreegleid, kui ta tunnustas I. Anbouba suhtes Süüria režiimi toetamise eelduse olemasolu ega nõudnud nõukogult täiendavate tõendite esitamist selle kohta, miks I. Anbouba kanti nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.
- 41 Esiteks tuleb analüüsida üldkriteeriume kande tegemiseks nende isikute loeteludesse, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, teiseks I. Anbouba niisugusesse loetellu kandmise põhjendusi ning kolmandaks tõendeid kande põhjendatuse kohta.
- 42 Mis puudutab üldkriteeriume, millest käesoleval juhul piiravate meetmete kohaldamisel lähtuti ja mille määratlemiseks on nõukogul ulatuslik kaalutlusruum (vt selle kohta kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika), siis tuleb tõdeda, et otsusega 2011/522 muudetud otsuse 2011/273 artikli 3 lõikes 1 ja artikli 4 lõikes 1 on eelkõige silmas peetud Süüria režiimist kasu saavaid või seda toetavaid isikuid ja üksusi ning nendega seotud isikuid ja üksusi, samas kui määrusega nr 878/2011 muudetud määruse nr 442/2011 artikli 5 lõige 1 on suunatud eelkõige režiimist kasu saavatele või režiimi abistavatele isikutele ja üksustele ning nendega seotud isikutele ja üksustele.
- 43 Ei otsusega 2011/522 muudetud otsus 2011/273 ega määrusega nr 878/2011 muudetud määrus nr 442/2011 ei sisalda määratlusi Süüria režiimist saadava kasu ega toetuse, režiimi abistamise ega nende isikute või üksustega seotuse mõistele, kes saavad Süüria režiimist kasu või abi või toetavad seda. Need õigusaktid ei sisalda ka täpsustusi kõnealuste andmete tõendamise viiside kohta.
- 44 Seetõttu tuleb tõdeda, et ei otsusega 2011/522 muudetud otsus 2011/273 ega määrusega nr 878/2011 muudetud määrus nr 442/2011 ei kehtesta eeldust, et Süüria peamiste ettevõtete juhid toetavad Süüria režiimi. Hoolimata sõnaselge eelduse puudumisest leidis Üldkohus aga vaidlustatud kohtuotsuse punktis 42, et otsusega 2011/522 laiendati piiravaid meetmeid Süüria peamistele ettevõtjatele, sest nõukogu asus seisukohale, et Süüria peamiste ettevõtete juhte võib pidada Süüria režiimiga seotud isikuteks, kuna nende ettevõtete äritegevus ei saa olla edukas, kui nimetatud režiim neid ei toeta ja kui ettevõtted selle eest omakorda teatavat abi ei osuta. Üldkohus järeldas sellest, et seda tõdedes kavatses nõukogu kohaldada Süüria peamiste ettevõtete juhtide suhtes eeldust, et nad toetavad Süüria režiimi.
- 45 Samas, kuigi Üldkohus viitas seega nõukogu poolt eelduse kohaldamisele, tuleb siiski kindlaks teha, kas kontrollides nende hinnangute õiguspärasust, mille põhjal nõukogu tegi otsuse kanda I. Anbouba nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, pani Üldkohus tegelikult toime õigusnormi rikkumise, mis peaks kaasa tooma vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise.
- 46 Sellega seoses on sobilik meelde tuletada, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus nõuab, et nende põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisel, millel rajaneb otsus kanda isiku nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, tagab liidu kohus, et see otsus, mis puudutab seda isikut isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See tähendab käesoleval juhul vaidlusaluste õigusaktide aluseks olevas põhjenduste ülevaates kirjeldatud väidetavate asjaolude kontrollimist, et teha kindlaks, kas need põhjendused või vähemalt üks neist,

mida iseenesest peetakse nende õigusaktide jaoks piisavaks, on tõendatud (vt selle kohta kohtuotsused komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 119, ning nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 73).

- 47 Kaalul olevate huvide olulisuse hindamisel – mis on osa piiravate meetmete proportsionaalsuse kontrollist – võib käesoleval juhul arvesse võtta nende meetmete konteksti, asjaolu, et oli vaja kiiresti võtta meetmed Süüria režiimi survestamiseks, et ta lõpetaks elanike vastu suunatud vägivaldsed repressioonid, ning raskusi, mis takistavad konkreetsemate tõendite saamist riigist, kus toimub kodusõda ja valitseb autoritaarne režiim.
- 48 Mis puudutab põhjendusi, mille tõttu I. Anbouba kanti nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, siis need on seotud asjaoluga, et ta on SAPCO president ja ta annab Süüria režiimile majanduslikku toetust.
- 49 Sellega seoses tõi Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43 esile asjaolu, et asjaomane isik on SAPCO – põllumajandusliku toiduainetööstuse peamine ettevõtte – president, mitme kinnisvara ja hariduse valdkonnas tegutseva ettevõtte juht, 2007. aastal asutatud äriühingu Cham Holding asutaja, kes kuulub ka selle juhatusse, ning Homs linna kaubandus- ja tööstuskoja peasekretär.
- 50 I. Anbouba ei eita, et ta on selliseid ülesandeid täitnud. Selle kohta rõhutas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64, et „pooled on üksmeelel selles, et hageja on üks peamisi Süüria ettevõtjaid, kes tegutseb põllumajandusliku toiduainetööstuse (SAPCO-le kuulub sojaõli sektoris 60% suurune turuosa), kinnisvara ja hariduse sektoris, ning et ta on praeguse režiimi all Süürias olnud majanduslikult väga edukas”. Üldkohus lisas veel, et I. Anbouba on „mõõnnud, et ta on Homs linna kaubandus- ja tööstuskoja peasekretär ning et ta oli 2007. aastast kuni 2011. aasta aprillini üks üheksast juhatuse liikmest Süüria kõige tähtsamal erakapitalil põhinevas äriühingus, mille suhtes on samuti võetud liidu piiravad meetmed ja mille juhatuse liige oli ka Süüria presidendi Bashar al-Assadi nõbu, kelle suhtes on samuti võetud sellised meetmed”.
- 51 I. Anbouba loeteludesse kandmise põhjendatuse kontrollimisel tuleb hinnata, kas tema olukord kujutab endast piisavat tõendit selle kohta, et ta on Süüria režiimi majanduslikult toetanud. Niisuguse hinnangu andmisel tuleb tõendeid analüüsida mitte eraldatuna, vaid seostatuna nende kontekstiga (vt selle kohta kohtuotsused komisjon jt vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 102, ning nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 70).
- 52 Konteksti arvestades võis Üldkohus õigusega asuda seisukohale, et I. Anbouba seisund Süüria majanduselus, tema ametikoht SAPCO presidendina, tema olulised ülesanded nii Cham Holdingus kui ka Homs linna kaubandus- ja tööstuskojas ning tema suhted president Bachar Al-Assadi pereliikmega kujutavad endast piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumit, mis võimaldavad tõendada, et I. Anbouba toetab Süüria režiimi majanduslikult.
- 53 Sellega seoses tuleb mainida, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 208 märkis, et Süüria olukorda arvestades täidab nõukogu temal lasuva tõendamiskoormise, kui ta viitab liidu kohtus piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumile, mis võimaldavad tõendada piisava seose olemasolu selle isiku, keda rahaliste vahendite külmutamise meede puudutab, ja taunitava režiimi vahel.
- 54 Kaitseõiguste tagamise kohta tuleb tõdeda, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 65–76 analüüsis Üldkohus apellandi esitatud tõendeid. Õigusnorme rikkumata leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 71–73, et teatud tõendeid ei saa arvesse võtta. Ülejäänud tõendite kohta leidis Üldkohus, et need ei tõenda, et I. Anbouba ei anna Süüria režiimile mingit toetust. Kuna I. Anbouba ei ole väitnud,

et Üldkohtu analüüs põhineb moonutatud tõenditel, ei kuulu apellatsioonimenetluses Euroopa Kohtu pädevusse kontrollida nende faktiliste järelduste põhjendatust, mis Üldkohus tõendite kohta on esitanud.

- 55 Kõigist eespool toodud kaalutlustest ilmneb, et Üldkohus kontrollis, kas on põhjendatud I. Anbouba nende isikute loeteludesse kandmine, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kaudsete tõendite kogumi alusel, mis puudutavad I. Anbouba olukorda, ülesandeid ja suhteid Süüria režiimi kontekstis ning mida asjaomane isik ei ole ümber lükanud. Sellest tulenevalt ei saa vaidlustatud kohtuotsuses sisalduv viide kõnealuse režiimi toetamise eeldusele mõjutada vaidlustatud kohtuotsuse õiguspärasust, kuna Üldkohtu järeldustest nähtub, et ta kontrollis õiguslikult põhjalikult, kas I. Anbouba loeteludesse kandmiseks oli olemas piisavalt kindel faktiline alus.
- 56 Nii toimides järgis Üldkohus käesoleva kohtuotsuse punktis 46 meenutatud kohtupraktikast tulenevaid põhimõtteid, mis on seotud niisuguste õigusaktide nagu vaidlusalused õigusaktid aluseks olevate põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisega.
- 57 Seega, kuna esimene väide, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, ei saa kaasa tuua vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist ja teine väide ei ole põhjendatud, tuleb I. Anbouba väited tagasi lükata.
- 58 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb apellatsioonkaebus jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 59 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.
- 60 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 61 Kuna nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja I. Anbouba on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb I. Anbouba kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja ka nõukogu kohtukulud.
- 62 Vastavalt kodukorra artikli 140 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, kannab komisjon oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Jätta Issam Anbouba kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**
- 3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad